

Temetések régen

Az emberéletet végigkísérő sorozatunkban a születéstől, keresztelőtől eljutottunk a halálig, temetésig.

Régen, amikor egy súlyos beteg mellett virrasztottak, égett a gyertya vagy a lámpa, s gyakran előfordult, hogy kuvik madár szállt a háztetőre az éjjeli rovarokat vadászni. Halálmadárnak tartották, mert amikor hangját hallatta, úgy tűnt, hogy azt mondta: „Kumm mit!” (Gyere velem!)

A rokonok, hozzátartozók nagyon ügyeltek, hogy a beteg ne távozzon el az utolsó kenet nélkül. A katolikus vallásban hét szentséget ismerünk: ez a keresztség, a bérmálás, az oltáriszentség, a bűnbánat szentsége, az egyházi rend, a házasság és az utolsó kenet. A rokonok tehát időben papot hívtak. A tisztelendő atya meg is érkezett egy ministráns kíséretében, aki egy csengettyűt rázott. Ha az utcán találkoztak valakivel, az letérdelt, keresztet vetett és találgatta, hogy melyik házban van a nagy beteg. A papi áldás után a hozzátartozók a megnyugvás jeleit látták a fájdalomtól meggyötört haldoklón.

A halál beállta után a testet ecetes vízzel lemosták, ráadták a legszebb, legünnepélyesebb ruháját.

A ravatalozás mindig a parádés szobában történt. Letakarták a tükröket, égő gyertyákat állítottak két oldalról, keresztet, szenteltvíztartót készítettek oda. A szenteltvízbe helyezett rozmaringággal a látogatók meghintették az elhunytat és imádkoztak a lelki üdvéért, az egész éjjen át virrasztó rokonokkal együtt.

A közvetlen hozzátartozónak sok dolga akadt: szólt a harangozónak, a sírásónak, a papnak és egy asztalosnak a koporsó ügyében.

A harangozó meghúzta a lélekharangot. A frankhegyi szőlőkben megálltak egy pillanatra az emberek, keresztet vetettek és számoltak: ha három szakaszt csendített a harang, akkor férfi, ha kettőt, akkor nő az elhunyt. Gyerekek szaladtak a templom fele, hogy megtudakolják: ki a halott? Majd ugyan olyan gyorsan vitték a hírt szerteszéjjel.

Budaörsön valamikor működött a Halottas Egylet (Leichenverein). Ide 16 éves kor után lehetett beiratkozni. Kis könyvecskét kaptak a tagok, abban igazolták a befizetéseket. Ha az elhunyt tagja volt az egyletnek, családja temetkezési segílyt kapott.

Amikor a halottas-menet a temető fele tartott, szóltak a harangok. A koporsót a rokonok vitték a vállukon. A gyerekeknek fehér koporsó készült, melyet a fejükön vittek a kisfiúkat férfi, a kislányokat női hozzátartozók. Járványos betegségek idején volt nap, hogy három gyermeket is temettek.

A vagyoni különbség a temetési szertartásban is megmutatkozott. Halottas kocsit béreltek a módos családok. Az üveges, fekete járművet feldíszített lovak húzták. A temetésen gyertyákat osztottak szét. A fúvószenekar gyászindulókat játszott. Így kísérték szeretteiket utolsó útjára.

Steinhauser Klára